

**การเปิดรับและความต้องการด้านเนื้อหาและรูปแบบ
รายการข่าววิทยุกระจายเสียงของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง¹**
The Exposure to and Demand for Radio News Programs' Content and Formats
of Citizens of Lower Northeastern Thailand

วิรุทธ น้อยพรม²

ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค์³

สันทัต ทองรินทร์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การเปิดรับฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียง (2) ความต้องการด้านเนื้อหาและรูปแบบรายการข่าววิทยุกระจายเสียง (3) เปรียบเทียบลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียง และ (4) เปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะทางประชากรกับความต้องการด้านเนื้อหา รูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการข่าววิทยุกระจายเสียงของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 400 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียงจากหอกระจายข่าว โดยฟัง 3-4 วัน/สัปดาห์ ประเภทข่าวที่ฟังส่วนใหญ่ คือ ข่าวท้องถิ่น และรับฟังในช่วงเช้าเวลา 06.00 – 09.00 น. (2) กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านเนื้อหาข่าวในด้านคุณภาพของข่าวมากที่สุด โดยข่าวจะต้องมีแหล่งที่มาชัดเจน ทันเหตุการณ์ ส่วนประเภทข่าวที่มีความต้องการรับฟังมากที่สุดคือข่าวท้องถิ่นที่นำเสนอโดยวิธีการเล่าข่าวในช่วงเวลา 06.00 – 09.00 น. ความยาว 30 นาทีมากที่สุด และผู้ดำเนินรายการต้องมีความสามารถในการอ่านข่าวให้เข้าใจง่าย (3) ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีการเปิดรับฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ (4) ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่มีอายุและระดับ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² นักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การศึกษา แตกต่างกันมีความต้องการด้านความยาวของเวลาการนำเสนอข่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การเปิดรับ ความต้องการด้านเนื้อหา รูปแบบรายการข่าววิทยุกระจายเสียง

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the exposure of citizens of the lower northeastern region of Thailand to radio news programs; (2) to assess their demand for radio news program content and formats; (3) to compare survey respondents' demographic factors with their exposure to radio news programs; and (4) to compare respondents' demographic factors with their demand for radio news program content, formats and presentation methods.

This was a survey research. The sample population was 400 citizens of the lower northeast region of Thailand, chosen through multi stage sampling. The research tool was a questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t test and ANOVA.

The results showed that (1) the majority of survey respondents listened to radio news programs on the neighborhood public address system 3 to 4 days a week. The type of news program they listened to most often was local news. They normally listened at 06:00-09:00 in the morning. (2) As for news content, most of the respondents placed the most importance on the quality of news. They desired news from clearly identifiable sources that was up to date. They had the highest demand for local news. They liked the presentation method of news reading and preferred a news program of 30 minutes in duration at the time period 06:00-09:00 in the morning. They had a demand for news broadcasters who could read the news clearly and make it easy to understand. (3) There was a highly statistically significant relationship at 0.01 confidence level between the demographic factors of age, educational level, occupation and monthly income of the respondents and their exposure to radio news programs. (4) There was a statistically significant relationship at 0.05 confidence level between the age and educational level of respondents and their demand for the length of radio news programs.

Keywords: exposure, demand for content, radio news program format

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้เกิดสื่อใหม่หลายประเภท สื่อวิทยุกระจายเสียงจึงถูกกระแสของสื่อใหม่ เข้ามาชิงพื้นที่ แย่งความสนใจจากผู้บริโภค ประกอบกับเนื้อหารายการข่าววิทยุกระจายเสียงมีความน่าเบื่อ ทำให้รายการข่าววิทยุกระจายเสียงที่เป็นหัวใจสำคัญของการติดตามรับฟังรายการวิทยุของประชาชน ได้รับความสนใจน้อยลง เห็นได้จากการการสำรวจสื่อมวลชน พ.ศ. 2551 (วิทยุและโทรทัศน์) ของสำนักสถิติเศรษฐกิจและสังคมประชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2551 : ออนไลน์) พบว่า คนฟังรายการบันเทิงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ฟังรายการข่าวลดลง สาเหตุเพราะเนื้อหาข่าวทำให้ประชาชนเริ่มรู้สึกเบื่อหน่าย รายการวิทยุที่ฟังมากที่สุด คือ รายการบันเทิง ร้อยละ 64.1 รองลงมาคือ ข่าว ร้อยละ 32.9 สารคดีหรือความรู้ทั่วไป ร้อยละ 2.5 กลุ่มที่ฟังรายการบันเทิงมากที่สุด คือ วัยเด็ก ร้อยละ 91.4 และลดลงตามกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้น กลุ่มที่ฟังรายการข่าว คือ วัยสูงอายุมากที่สุด ร้อยละ 65.2 และลดลงเมื่อกลุ่มอายุน้อยลง

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2559 : ออนไลน์) ได้ทำการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการรับข่าวสารและความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อสื่อมวลชน ซึ่งทำการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกรกฎาคม 2559 ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 800 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับข่าวสารจากสังคมออนไลน์ (โซเชียลมีเดีย) บ่อยที่สุดเป็นคะแนน 4.13 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน รองลงมาคือดูโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 3.81 และเว็บไซต์

แอปพลิเคชันข่าว คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.15 ส่วนผลการสำรวจข้อมูลด้านพฤติกรรมกรับข่าวสารของประชาชนพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับข่าวสารผ่านอุปกรณ์มือถือ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 4.35 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน บ่อยกว่าการอ่านจากคอมพิวเตอร์ ซึ่งคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.12 และประชาชนเลือกอ่านข่าวแชร์จากคนใกล้ชิดมากที่สุด จากผลการสำรวจนี้ชี้ให้เห็นว่าการเปิดรับข่าวสารของประชาชนได้เปลี่ยนแปลงไป และสื่อวิทยุกระจายเสียงคงจะต้องปรับตัวเพื่อปรับเปลี่ยนช่องทางการนำเสนอรายการที่ไม่จำกัดเฉพาะเครื่องรับวิทยุเหมือนเช่นที่ผ่านมา ขณะที่ช่องทางการออกอากาศแบบเดิมยังมีความสำคัญในแง่ของการเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ที่ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้

อย่างไรก็ตามรายการข่าววิทยุกระจายเสียงยังคงมีความสำคัญต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เพราะจากผลการประเมินร้อยละความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุของ กรมประชาสัมพันธ์ ประจำปี 2559 ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างจากทั่วประเทศพบว่า ประชาชนร้อยละ 43.35 เปิดรับฟังข่าวสารทางวิทยุ ซึ่งใกล้เคียงกับการเปิดรับชมข่าวสารทางโทรทัศน์ ร้อยละ 42.96 ส่วนที่เหลือ เป็นช่องทางอื่น และการเปิดรับฟังรายการข่าวทางวิทยุนั้น เป็นรับฟังผ่านเครื่องรับวิทยุเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.50 และแม้ว่ารายการข่าววิทยุกระจายเสียงจะยังคง มีความสำคัญสำหรับคนในท้องถิ่น แต่ก็ได้รับความนิยมน้อยลงเห็นได้จากการสำรวจการรับฟังรายการทางวิทยุกระจายเสียง ของสถานีวิทยุกระจายเสียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยสำนัก

ประชาสัมพันธ์เขต 2 (2561) พบว่า กลุ่มตัวอย่าง 900 คน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่างในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนัก ประชาสัมพันธ์เขต 2 ได้แก่ นครพนม บัรรัมย์ มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สุรินทร์ อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี เปิดรับฟังรายการ วิทยุคิดเป็นร้อยละ 38 ไม่เคยเปิดรับฟังร้อยละ 62 รายการที่เปิดรับฟังมากที่สุดคือรายการบันเทิง ประเภทรายการเพลง คิดเป็นร้อยละ 41 ส่วน รายการข่าวเปิดรับฟังร้อยละ 22 ซึ่งให้เห็นว่า รายการข่าววิทยุกระจายเสียงได้รับความนิยมจาก ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ลดลง

ในฐานะสื่อมวลชนแขนงหนึ่ง แม้ว่าความ นิยมของรายการข่าววิทยุกระจายเสียงจะลดลง แต่ สื่อมวลชนยังต้องทำหน้าที่หลัก คือการตอบสนอง สิทธิในการรับรู้ข่าวสารซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของ ประชาชน ด้วยเหตุนี้รายการข่าววิทยุกระจายเสียง จึงมีความสำคัญในการตอบสนองสิทธิดังกล่าว แก่ ประชาชน และหากมองในแง่สื่อที่สะท้อนความ เท่าเทียมในการเข้าถึง วิทยุกระจายเสียงยังคงเป็น สื่อ ที่ ต อ บ โ จ ทยั ป ร ะ ช า ช น ใน ภ า ค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เพราะลักษณะทาง ภูมิ ศ า ส ต ร์ ใน บ า ง พื้ น ที่ ข อ ง ภ า ค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเป็นลักษณะภูเขา อยู่ ในพื้นที่ห่างไกล หรือพื้นที่ชายแดน ไม่สามารถรับ สัญญาณอินเทอร์เน็ตได้ สื่อ วิทยุกระจายเสียงจึงยังมีความสำคัญเพราะ สามารถส่งสัญญาณกระจายเสียงไปได้ไกล

สิ่งที่เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของรายการ ข่าววิทยุอย่างเป็นรูปธรรมนั้น คือการได้รับความ

นิยมจากผู้ฟัง หน่วยงานที่ผลิตรายการข่าว วิทยุกระจายเสียง จึงมีความจำเป็นต้องศึกษา ความต้องการด้านเนื้อหา รูปแบบ วิธีการนำเสนอ ข่าววิทยุกระจายเสียง ให้ตรงกับความต้องการของ ผู้ฟัง ซึ่งอาจจะทำให้คนหันกลับมาฟังรายการข่าว วิทยุกระจายเสียงเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับฟังรายการข่าว วิทยุกระจายเสียงของประชาชนภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. เพื่อศึกษาความต้องการด้านเนื้อหา และรูปแบบรายการข่าววิทยุกระจายเสียงของ ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างลักษณะประชากรกับการเปิดรับฟัง รายการข่าววิทยุกระจายเสียงของประชาชนภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างลักษณะทางประชากรกับความต้องการ ด้านเนื้อหารายการข่าววิทยุกระจายเสียงของ ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
5. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างลักษณะทางประชากรกับความต้องการ ด้านรูปแบบรายการข่าววิทยุกระจายเสียงของ ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

สมมติฐานงานวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรของประชาชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีการ

เปิดรับฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียงแตกต่างกัน

2. ลักษณะทางประชากรของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีความต้องการด้านเนื้อหาข่าววิทยุกระจายเสียงแตกต่างกัน

3. ลักษณะทางประชากรของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีความต้องการด้านรูปแบบรายการข่าววิทยุกระจายเสียงแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปิดรับ และความ ต้องการด้านเนื้อหา และรูปแบบรายการข่าววิทยุกระจายเสียง ของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียว กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ มุกดาหาร ยโสธรศรีสะเกษ สุรินทร์ อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์การเปิดรับ ความพึงพอใจต่อรายการข่าววิทยุกระจายเสียง สำหรับการแปลความหมาย

ระดับความพึงพอใจ ทดสอบเปรียบเทียบความต้องการด้านเนื้อหาและรูปแบบรายการข่าววิทยุกระจายเสียง จากความแตกต่างของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ อาชีพ โดยใช้การทดสอบค่าที(t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. การเปิดรับรายการข่าววิทยุกระจายเสียง ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างส่วนใหญ่รับฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียงผ่านหอกระจายข่าว คิดเป็นร้อยละ 63.75 รับฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียงจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมากที่สุดเป็นร้อยละ 41.25 ความถี่ในการ 3 - 4 วัน/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 39.50 การที่ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเปิดรับฟังข่าววิทยุกระจายเสียงผ่าน หอกระจายข่าวมากที่สุดอาจเป็นเพราะสถานีที่นำเสนอรายการข่าวมักเป็นสถานีหลักที่มีหอกระจายข่าวรับสัญญาณรายการออกอากาศให้ประชาชนรับฟัง พร้อมทั้งยังมีสถานีวิทยุชุมชน เปิดรับสัญญาณรายการในช่วงเช้าด้วย นอกจากนี้หอกระจายข่าวยังเป็นช่องทางที่มีความใกล้ชิดกับคนต่างจังหวัด เพราะใช้เป็นช่องทางสื่อสารระหว่างคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องการศึกษาของ อรุณชา มณีสว่าง (2550) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรม的开รับฟังและการใช้ประโยชน์จากสถานีวิทยุกระจายเสียงตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 (FM 97.75 MHz) ค่ายพระพุทธยอดฟ้า จังหวัดกาญจนบุรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเปิดรับฟังรายการ 3 - 4 วัน/สัปดาห์

ส่วนรายการข่าวที่ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างส่วนใหญ่รับฟังคือ รายการข่าวท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 20 อาจเป็นเพราะข่าวท้องถิ่นเป็นข่าวที่มีความใกล้ชิดกับผู้ฟังในแต่ละพื้นที่ ช่วยทำให้เกิดการรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในจังหวัดของตน

นอกจากนี้ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างใช้เวลาในช่วงเช้ารับฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67 โดยส่วนใหญ่รับฟังขณะทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ณิชานันท์ มากทอง (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การเปิดรับและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz พบว่าความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี ระบบ A.M. ความถี่ 1593 KHz ส่วนใหญ่ต้องการฟังรายการประเภทข่าวมากที่สุด และลักษณะการฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียงจะรับฟังในเวลาว่าง ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาก่อนไปโรงเรียน หรือไปทำงาน เป็นช่วงเวลาที่ผู้ฟังสามารถทำกิจกรรมอื่น ๆ พร้อมกับการรับฟังข่าวของทางสถานีวิทยุกระจายเสียง และยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ วลัยจิตรสมุทร (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมเรื่องการเปิดรับฟังและความพึงพอใจรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ เอ.เอ็ม. ความถี่ 909 กิโลเฮิร์ตซ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการในช่วงเช้านอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ศิริชัย พงษ์วิชัย และคณะ (2559) ที่ได้ศึกษาความพึง

พอใจของผู้ฟังรายการวิทยุกรมประชาสัมพันธ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่รับฟังรายการวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์รับฟังข่าวช่วงเวลาที่รับฟังมากที่สุดคือ 07.00 – 08.00 น. สถานที่ที่รับฟังคือที่บ้าน โดยมีลักษณะการเปิดฟังรายการประเภทข่าวมากที่สุด

2. ความต้องการด้านเนื้อหารายการข่าว

วิทยุกระจายเสียง ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีความต้องการด้านเนื้อหารายการข่าว ด้านคุณภาพข่าวมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การรายงานข่าว เป็นการรายงานข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนความคิดเห็นของบุคคลสำคัญซึ่งเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจและประชาชนให้ความสำคัญ สนใจ รวมทั้งมีผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก การรายงานข่าววิทยุกระจายเสียง ข่าวสาร เหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่นำมารายงานให้ผู้ฟังได้รับฟังจะต้องมีคุณภาพ เป็นสิ่งที่น่าสนใจของประชาชนทั่วไปสอดคล้องกับการวิจัยของทิพวัลย์ ทองปลอด (2550) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของประชาชนในการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M.90.5 MHz. กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีความพึงพอใจในการรับฟังรายการด้านเนื้อหาของรายการอยู่ในระดับมาก และ ศิริชัย พงษ์วิชัย และคณะ (2559) ได้ศึกษาพบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจต่อการเปิดรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในคุณภาพของข่าวข้อมูลมากที่สุด ดังนั้นคุณภาพของข่าวที่นำมาออกรายการ เนื้อหาจะต้องมีแหล่งที่มาที่ชัดเจนความกระชับ ตรง

ประเด็น ความถูกต้องชัดเจน และมีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

ความต้องการด้านประเภทของข่าวนั้นพบว่า ผู้ฟังมีความต้องการฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียงประเภท ข่าวท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าข่าวท้องถิ่น เป็นข้อมูลข่าวสารที่ใกล้ชิดตัวผู้รับฟัง จึงเป็นเรื่องที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ ดังที่ กรมประชาสัมพันธ์ (2551) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้รายการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ เนื้อหาของรายการควรได้รับการจัดทำขึ้นในท้องถิ่น เนื้อหาที่ผลิตในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงและเข้ากับสภาพผู้รับสารสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ฟังในท้องถิ่นและเป็นเครื่องมือพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง

ความต้องการเนื้อหารายการข่าว ด้านคุณค่าของข่าว พบว่า ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่ามีความต้องการคุณค่าของข่าว ในประเด็นความทันเหตุการณ์ ความสำคัญที่มีผลกระทบต่อสังคม และความน่าสนใจเป็นกระแสสังคม ซึ่งคุณลักษณะของข่าวที่ต้องการนั้น หรือมีคุณค่านั้น ชำนาญ บัวทวน (2555) กล่าวว่า ข่าวที่มีคุณค่านั้นมีผลกระทบกับคนในวงกว้าง ผู้ฟังจะเกิดความสนใจข่าวมากขึ้น การเลือกประเด็นข่าวที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ปัญหา และความคืบหน้าการแก้ไขปัญหา และเป็นเรื่องราวที่เป็นปัจจุบัน ทันเหตุการณ์ เหมาะกับสถานการณ์

ช่วงนั้นๆ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ (ศิริชัย พงษ์วิชัย และคณะ, 2559)

ความต้องการด้านรูปแบบรายการข่าววิทยุกระจายเสียง พบว่า ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีความต้องการฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียงรูปแบบคุยข่าวหรือเล่าข่าวมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการนำเสนอข่าววิทยุ โดยการคุยข่าวหรือเล่าข่าวนั้น ผู้ประกาศข่าวมีหน้าที่เรียบเรียงและย่อข่าวสารให้อยู่ในรูปแบบที่ง่าย เป็นลักษณะของการพูดคุยมากกว่าการอ่าน ทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจข่าวได้ง่าย ใช้เวลาสั้น กระชับ จึงเป็นปัจจัยส่งเสริมความนิยมให้กับการคุยข่าว (จอมขวัญ หลาวเพ็ชร, 2552) อีกทั้งรูปแบบรายการและการนำเสนอของผู้อ่านข่าว จะนำเสนออย่างเป็นกันเอง จึงทำให้มีความต้องการรับฟังรายการข่าวในรูปแบบของการคุยข่าวหรือเล่าข่าวมากที่สุด

ความต้องการด้านช่วงเวลาในการนำเสนอรายการข่าววิทยุกระจายเสียง ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ต้องการฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียงช่วงเช้า (06:00 - 09:00) มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงเวลาเช้า เป็นช่วงเวลาที่ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการเดินทางไปทำงาน หรือไปโรงเรียนสามารถที่จะรับฟังข่าววิทยุไปพร้อมกับกิจวัตรอย่างอื่น อีกทั้งช่วงเวลาเช้า สถานีวิทยุกระจายเสียงในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับสัญญาณรายการข่าวเช้าจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ออกอากาศพร้อมกัน เพื่อให้ผู้ฟังได้รับฟังข่าวในท้องถิ่นของตน ครบคลุมทั้งจังหวัด ผู้ฟังจึงเข้าถึง

รายการข่าววิทยุกระจายเสียงในช่วงเช้าได้ง่าย ทำให้ผู้รับฟังรับทราบข้อมูลข่าว ซึ่งเป็นการรายงานข่าวที่สำคัญ เป็นปัจจุบัน และมีประโยชน์อย่างมากที่ผู้รับฟัง สามารถนำไปใช้ในการเป็นข้อมูลในการสนทนา และเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น จึงทำให้ส่วนใหญ่ มีความต้องการรับฟังรายการข่าวช่วงเวลาเช้า สอดคล้องกับการวิจัยของ วลัย จิตสมุทร (2551) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรม的开ปรับฟังและความพึงพอใจรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ เอ.เอ็ม ความถี่ 909 กิโลเฮิร์ตซ์พบว่าเปิดฟังรายการในช่วงเวลาเช้า (06.00-09.00 น.)มากที่สุด

ความต้องการฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียงด้านความยาวในการนำเสนอข่าวมีความต้องการฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียงความยาว 30 นาที มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าส่วนใหญ่ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างสนใจฟังข่าวประเภทเล่าข่าวมากที่สุด จึงมีความสนใจในการรับฟังข่าวที่นำมาเสนอระยะเวลา 30 นาที

3. ความต้องการด้านผู้ดำเนินรายการและวิธีการนำเสนอข่าววิทยุกระจายเสียง
ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความต้องการผู้ดำเนินรายการเป็นผู้สามารถอ่านหรือเล่าข่าวได้เข้าใจง่าย มากที่สุด รองลงมาคือเป็นผู้ใช้ภาษาสุภาพและมีความเป็นกันเองตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ประกาศข่าวสารต่างๆสู่ประชาชนผู้รับฟังและสำคัญต่อรายการ หรือสถานี ผู้ประกาศต้องมีเสียงที่มีคุณภาพ หรือ การมีธรรมชาติของเสียงที่แจ่มใส ชวนฟัง ไม่สั่นเครือ

หรือแหบแห้งมีความสามารถในการถ่ายทอดสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะมีหน้าที่หลักคือการถ่ายทอดสารไปสู่ผู้ฟัง (จิราภรณ์ สุวรรณวาทกิจ, 2558) สอดคล้องกับ ศิริชัย พงษ์วิชัย และคณะ (2559) ได้ศึกษาพบว่า ผู้ดำเนินรายการที่ผู้ฟังพึงพอใจหรือมีความต้องการมากที่สุดนั้นต้องมีความสามารถในการเรื่องเทคนิคการจัดรายการให้น่าฟังและเป็นกันเองกับผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกผูกพันและประทับใจ

ความต้องการในด้านวิธีการนำเสนอข่าวโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความต้องการวิธีการนำเสนอโดยใช้วิธีการเล่าข่าวมากที่สุดรองลงมาคือใช้ภาษาถิ่นอีสานในการนำเสนอและรายงานข่าวโดยผู้สื่อข่าวจากพื้นที่เกิดเหตุ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าความต้องการด้านวิธีการนำเสนอ ส่วนใหญ่ผู้รับฟังมีความต้องการนำเสนอข่าวในรูปแบบวิธีการเล่าข่าวมากที่สุด ดังที่ ศิญาพร มาลัยสิริรัตน์ (2559) ได้กล่าวว่า รายการเล่าข่าว เป็นรูปแบบหนึ่งของรายการข่าวที่มีผู้ดำเนินรายการ ในลักษณะผู้เล่าขานนำเนื้อหาข่าวจากแหล่งข่าวหรือจากหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ มาพูดคุยโดยใช้วิธีการเล่าเรื่องหรือบรรยายเหตุการณ์ มีลักษณะการผสมผสานระหว่างกรรายงานเหตุการณ์กับการเล่าเรื่อง ทำให้เนื้อหาที่น่าสนใจมากกว่าในรูปแบบการรายงานข้อเท็จจริง โดยรายการเล่าข่าวจะมุ่งนำเสนอข่าวเบา (soft news) หรือข่าวที่กำลังได้รับความสนใจ ซึ่งไม่ใช่รูปแบบรายการใหม่ของสังคมไทย เนื่องจากรายการประเภทนี้มานานในสื่อวิทยุ นอกจากนี้เหตุผลที่ทำให้รายการเล่าข่าวได้รับความนิยมอย่างมาก ปัจจัยหลักคือ วิธีการนำเสนอข่าวของผู้

ดำเนินรายการหรือผู้เล่าข่าว กล่าวคือ การรายงานข่าวปกติ ผู้ดำเนินรายการจะไม่สนิทสนมกับผู้ฟังไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาข่าวและไม่วิพากษ์วิจารณ์ข้อมูลในข่าว มุ่งเสนอข่าวแบบตรงไปตรงมา ให้ความสำคัญกับความน่าเชื่อถือของข่าว แต่การนำเสนอข่าวรายการเล่าข่าว ผู้เล่าข่าวจะเน้นความสนุกสนานโดยสร้างความเป็นกันเองกับผู้ฟังด้วยวิธีการเล่า โดยใช้ภาษาพูดภาษาถิ่นทางการที่สร้างความใกล้ชิดระหว่างผู้เล่าข่าวกับผู้รับฟังและคนที่ตกอยู่ในข่าวในเชิงจิตวิทยาทำให้ผู้ชมเกิดความรูสึกว่าเป็นเรื่องของคนใกล้ตัวเป็นกลวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้ฟังข่าวรู้สึกไม่เครียด สามารถรับและเข้าใจข่าวได้ง่าย

4. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่มีเพศต่างกันมีการเปิดรับฟังรายการข่าววิทยุกระจายไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันมีการเปิดรับฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ ยุบล เบญจรงค์กิจ (2534) ที่กล่าวว่า ตามแนวทฤษฎีด้านประชากรศาสตร์นั้นเชื่อว่า บุคคลที่มีคุณสมบัติด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกัน จะมีพฤติกรรมที่ต่างกัน จะเห็นได้ว่า อายุเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะอายุส่งผลต่อประสบการณ์ ความคิด ความสนใจ ความเชื่อ ทักษะ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ การศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร ทั้งในส่วนของความคิด ความเชื่อ ทักษะ ค่านิยม ความสนใจ

การเปิดรับ และการตีความของผู้รับสาร คนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกัน ย่อมมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์และความต้องการที่แตกต่างกันไปด้วย นอกจากนี้ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมากกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ทั้งในส่วนของประเภท และเนื้อหาสื่อที่เปิดรับ สอดคล้องกับที่ กัลป์ กฤตบุญบำรุงชัย (2555) กล่าวว่า คนมีอาชีพที่ต่างกัน ย่อมมีแนวความคิด อุดมการณ์ และค่านิยมต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป ส่วนรายได้และอาชีพเป็นตัวกำหนดแหล่งที่มีและระดับความมากน้อยของรายได้ รายได้เป็นเครื่องกำหนดความต้องการของคน และยังกำหนดความคิด พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รายได้จึงมีอิทธิพลในการกำหนดสถานะทางสังคม วิธีการมองโลก และทัศนคติต่าง ๆ ของบุคคลได้ จึงทำให้ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกันมีการเปิดรับฟังรายการข่าวสถานีวิทยุกระจายเสียงแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ แตกต่างกันมีความต้องการด้านเนื้อหารายการไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีลักษณะการดำเนินชีวิต ความเชื่อ การประกอบอาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน ทำให้มีความต้องการด้านเนื้อหารายการข่าววิทยุที่ไม่แตกต่างกัน เช่น ต้องการรับฟังข่าวท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ข่าวประชาสัมพันธ์งานเทศกาล ข่าวเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากภาครัฐ สอดคล้องกับการ

ศึกษาวิจัยของ จิรภัทร เริ่มศรี (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรับฟังรายการวิทยุออนไลน์ของประชาชนในเขตจังหวัดอุดรธานี พบว่า ลักษณะประชากรด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีการรับฟังรายการวิทยุออนไลน์ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น อิทธิพลของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีผลต่อการเปิดรับฟังรายการข่าววิทยุกระจายเสียง

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนา โดยนำผลการวิจัยไปพัฒนาเป็นตัวอย่างรายการข่าว และให้ประชาชนทดลองฟังรายการ จากนั้นสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ฟังแบบกลุ่มจะทำให้ผลการศึกษาที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และพัฒนาเป็นต้นแบบรายการข่าววิทยุกระจายเสียงสำหรับประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

3. ควรมีการศึกษาการเปิดรับและความต้องการของประชาชนที่หลากหลายมากขึ้น โดยอาจศึกษาประชาชนหลากหลายภาคเปรียบเทียบกัน เพื่อให้ดูผลการวิจัยว่ามีความแตกต่าง หรือสอดคล้องกันอย่างไร นำไปสู่การพัฒนาต้นแบบรายการข่าววิทยุกระจายเสียงให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟังในพื้นที่ที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2561). ประกาศจำนวนประชากร. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php
- กัลป์ยฤต บุญบำรุงชัย. (2555). ทักษะคิดของผู้ชมรายการข่าวทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อ สรยุทธ สุทัศนะจินดารายงานโครงการเฉพาะบุคคล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2559). พฤติกรรมการรับข่าวสารและความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อสื่อมวลชน. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก <http://commarts.utcc.ac.th>
- จอมขวัญ หลาวเพ็ชร. (2552). นักข่าวหลังอาสน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เนชั่น
- จิรภัทร เริ่มศรี. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการรับฟังรายการวิทยุออนไลน์ของประชาชนในเขตจังหวัดอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- จิราภรณ์ สุวรรณวาจกกสิกิจ. (2558). การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จุลธิ์ ขันตยานุกุลกิจ. (2554). การศึกษารูปแบบการจัดรายการวิทยุชุมชนของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง วิทยานิพนธ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- ชำนาญ บัวทวน. (2555). หลักการเขียนข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ณิศพร มินพัฒนสันติ. (2552). ความต้องการรับฟังรายการวิทยุชุมชนสถานีวัดธรรมมงคลของนักศึกษาครูสมาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- ณัฐกร ไชยมน. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม 97.5 เมกะเฮิร์ตของผู้ฟังในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- ณัฐพงศ์ สุขโสด. (2558). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงขั้นสูง. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณิชาพันธ์ มากทอง. (2556). การเปิดรับและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดราชบุรี A.M. ความถี่ 1593 KHz. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- ทิพวัลย์ ทองปลอด. (2550). พฤติกรรมของประชาชนในการรับฟังคลื่นข่าววิทยุ F.M. 90 MHz กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม).
- นภาพร อัจฉริยกุล. (2534). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์. นนทบุรี : โรงพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- บุษบา หินเอวี่. (2549). พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและเนื้อหารายการวิทยุชุมชนตำบลหัวรอ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม).
- ปรมะ สตะเวทิน. (2541). *การล้อมวลชน: กระบวนการและทฤษฎี*, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค์. (2555). การสำรวจความนิยมและความพึงพอใจต่อการรับฟังรายการวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์ของประชาชนทั่วไปและชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย รายงานวิจัย การประเมินตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของกรมประชาสัมพันธ์ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555. กรุงเทพมหานคร: กรมประชาสัมพันธ์.
- ยุบล เบญจรงค์กิจ. (2534). *การวิเคราะห์ผู้รับสาร*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลัดดา แคนบุญจันทร์. (2549). พฤติกรรมการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ระบบเอฟ.เอ็ม. 101.75 MHz ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- วลัย จิตรสมุทร. (2551). พฤติกรรมเรื่องการเปิดรับฟังและความพึงพอใจรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ เอ.เอ็ม ความถี่ 909 กิโลเฮิร์ตซ์” (การศึกษาค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช)
- ศิริชัย พงษ์วิชัย และคณะ. (2559). ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุกรมประชาสัมพันธ์” รายงานวิจัย การประเมินผลตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของกรมประชาสัมพันธ์ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. กรุงเทพมหานคร: กรมประชาสัมพันธ์
- ศุภางค์ นันตา. (2552). *หลักการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์*. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2558). ร้อยละความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์ รายงานวิจัย การประเมินตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของกรมประชาสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555. กรุงเทพมหานคร: กรมประชาสัมพันธ์
- สายสวรรค์ ขยันยิ่ง. (2552). เทคนิคการสื่อสารแบบผู้ประกาศข่าว. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก <http://www.saisawankhayanying.com/s-report/technical-communication/>

- สุภา ศิริमानนท์. (2549). *นักร้องสื่อพิมพ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรสาส์น
- สมน อยู่สิน.(2530). การดำเนินรายการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง” ใน *เอกสารประกอบการสอน*
ชุดวิชาการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง หน่วยที่ 1 – 7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
 โรงพิมพ์แห่งสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. (2545). การสื่อข่าว : วิทยุ-โทรทัศน์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร :
 ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- สุรินทร์ แปลงประสพโชค. (2558). หลักและเทคนิคการผลิตรายการข่าว ในเอกสารประกอบ
 การสอนชุดวิชา การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงขั้นสูง หน่วยที่ 9. นนทบุรี:
 โรงพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำนักประชาสัมพันธ์เขต 2. (2561). การสำรวจการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงระบบ AM ของประชาชน
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. อุบลราชธานี: สำนักประชาสัมพันธ์เขต 2
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ.(2552). การสำรวจสื่อมวลชน พ.ศ.2551 (วิทยุและโทรทัศน์). [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้น
 จาก <http://service.nso.go.th/nso/web/survey/surpop2-1-9.html>
- สำนักงานพจนานุกรมมติชน. (2549). *พจนานุกรมฉบับมติชน*.กรุงเทพมหานคร: มติชน
- อรอุษา มณีสว่าง.(2550). พฤติกรรมการเปิดรับฟังและการใช้ประโยชน์จากสถานีวิทยุกระจายเสียง
 ดำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 (FM 97.75 MHz) ค่ายพระพุทธรยอดฟ้า จังหวัดกาญจนบุรี.
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)